

VESILAHDEN KUNNAN HYVINVOINTIKERTOMUKSEN RAPORTTI VUODELTA 2016 JA SUUNNITELMA VUODELLE 2017

OSA I PÄÄTTYNEEN JA KULUVAN VUODEN ARVIOINTI JA RAPORTOINTI

1. Hyvinvointitiedon ja tehtyjen toimenpiteiden arviointi, yhteenveto ja johtopäätökset

Vesilahden kunnan rakenteet, talous ja elinvoima

Vesilahden kunta on Tampereen seutuun kuuluva, turvallinen ja modernin maaseutumainen kunta. Yhteisöllinen ja viihtyisä Vesilahti tarjoaa asukkailleen arjen tärkeimmät peruspalvelut. Kunnassa on hyvä asua, yrittää ja harrastaa. Kaunis ja puhdas luonto peltoineen, metsineen ja väestöineen on Vesilahden voimavara. Vesilahti tarjoaa Tampereen seudulla luonnonläheisen vaihtoehdon.

Vesilahden kunnan arvot ovat

- luonnon ja maaseudun arvostus
- elämisen ja asumisen turvallisuus
- yhteisöllisyys ja yhteinen vastuu.

Vesilahden väkiluku on kääntynyt lievään laskuun. Väkiluku 31.12.2016 oli 4462. Vesilahden väestöstä 0-15- vuotiaiden osuus on valtakunnallisestikin verrattuna suuri.

Työttömyysluvut ovat valtakunnallisten ja Pirkanmaan keskiarvojen alapuolella, mutta työttömyysaste on Vesilahdessakin viimeisen vuoden aikana noussut. Työttömyysaste joulukuun lopussa 2016 oli 12,3 %. 259:stä työttömästä työnhakijasta 33 oli alle 25 vuotiaita.

Tasapainottamisohjelmissa kunnan palvelurakennetta on tiivistetty ja talouden kehitys on kääntynyt positiivisempaan suuntaan. Kunnallisveroprosentti (21,50) ja kiinteistöveroprosentit ovat yli valtakunnallisen keskiarvon. Myös velka 3118/ asukas on yli valtakunnallisen keskiarvon. Suhteellinen velkaantuneisuus on korkea, esim. vuonna 2015 71 %, kun vastaava luku Urjalassa oli 27,3 % ja Pälkäneellä 24,3 %.

Valtionosuudet / asukas ovat viime vuosina oleellisesti vähentyneet (vuonna 2012: 2062 euroa / asukas, vuonna 2015: 1818 euroa / asukas).

Kuntastrategian mukaan Vesilahdessa panostetaan viihtyisän, turvallisen ja maaseutumaisen ympäristön säilyttämiseen tasokkailta maankäytöllisillä toimenpiteillä. Kaavoitusta hoidetaan pitkäjänteisesti, systemaattisesti, nopeasti, joustavasti ja asukkaita osallistavasti. Kunnanvaltuusto on mm. hyväksynyt maapoliittisen ohjelman 27.1.2014.

Asuintonttien kysyntä on tällä hetkellä vähäistä. Elokuussa 2016 kunnanvaltuusto päätti, että myös asuintonttien vuokraus on mahdollista.

Kuntastrategian mukaan kunnan elinvoimaa edistetään seuraavilla strategisilla linjauksilla: elinkeinopalvelujen järjestäminen, tietoliikenneyhteydet laajasti saatavilla, matkailuelinkeinon edistäminen, työllisyyden edistäminen, yritystonttien aktiivinen tarjonta, yritysmuotoisen imagon luominen, asumisen monimuotoisuuden lisääminen ja asumisen turvaaminen kuntalaisen koko elinkaareissa yksityisiä palveluja hyödyntäen, seudullinen vaikuttaminen ja edunvalvonta.

Paketti 2: Kaikki ikäryhmät

Pirkkalan yhteistoiminta-alue aloitti toimintansa 1.1.2013, mistä alkaen Pirkkalan perusturvalautakunta on ollut vastuullinen järjestämään Pirkkalan ja Vesilahden sosiaali- ja terveyden huollon palvelut. Vesilahden kunnan sosiaali- ja terveystoimen johtajan eläköitymisen myötä tilaajapäällikön tehtävät jaettiin eri viranhaltijoille. Sosiaalipalvelujen tehtäväalueella vahvistettiin toimialan johtamista ja esimiestyötä täyttämällä sosiaalityön johtajan ja johtavan sosiaalityöntekijän vakanssit vakituisesti.

Pirkkalan yhteistoiminta-alueella sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut on toteutettu pääosin lähipalveluna. Keskitettyjä palveluja ovat yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveydenhuollon kaikki hallinnon palvelut.

Sähköinen ajanvarausjärjestelmä on otettu käyttöön Vesilahdessa neuvolapalveluissa ja suun terveydenhuollossa.

Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut yhdenmukaistettiin yhteistoiminta-alueella Vesilahden liittyessä Tampereen kuljetusohjauskeskus Kuohkeeseen 1.1.2014 alkaen.

Kehitysvammaisten asumispalveluyksikkö Silvonrinne aloitti toimintansa 1.10.2014. Siellä on neljä vesilahtelaista asukasta.

Lastensuojelun palvelut järjestetään yhteistoiminta-alueella lähipalveluna.

Pirkan opisto huolehtii alueellisesta tasa-arvosta ja palvelujen saavutettavuudesta järjestämällä opintopalveluita edelleen lähipalveluna opistojen nykyisissä opetuspaikoissa ja vastaavissa kuntien tiloissa.

Liikuntatoimen toimintasuunnitelma 2015–2018 valmistui keväällä 2015. Vesilahden kunnan liikuntatoimen tavoitteena on luoda vesilahtelaisille hyvät edellytykset liikunnan harrastamiseen. Liikuntatoimen painopisteet ovat eri ikäryhmien liikunta - terveys ja hyvinvointi, yhteistyö hallintokuntien, seurojen ja kuntien välillä sekä liikuntapaikat. Liikuntatoimen tavoitteena on lasten ja nuorten liikunnallisen harrastustoiminnan kehittäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen sekä työikäisen väestön liikunta-aktiivisuuden lisääminen ja sitä kautta hyvän työkyvyn ylläpito. Pääpaino on lasten ja nuorten liikunnan tukemisessa koko elinkaaren liikuntaa unohtamatta. Vuonna 2016 liikunta- ja nuorisotoimi on panostanut myös senioritoimintaan ja eri ikäryhmien kohtaamiseen.

Paketti 3: Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Vesilahdessa varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, kunnallisessa ja yksityisessä perhepäivähoidossa tai muuna varhaiskasvatuksena kuten esimerkiksi seurakunnan kerho- ja leikkitoimintana. Jokaisella alle kouluikäisellä lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta vähintään 20 tuntia viikossa. Vanhemmat päättävät lapsensa osallistumisesta varhaiskasvatukseen. Vesilahtelaisista lapsista 53 % (30.11. 2016) osallistuu kunnalliseen varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatukseen osallistutaan Pirkanmaan keskiarvoa enemmän. Hyvän ja laadukkaan varhaiskasvatuksen takaaminen ja perheiden tukeminen kasvatustyössä antaa hyvät eväät lasten fyysiselle ja psyykkiselle kasvuille.

Varhaiskasvatusta järjestävien tulee laatia valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat, jotka voimaan elokuussa 2017. Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat ovat velvoittavia ja niitä tulee arvioida ja kehittää. Vesilahdessa laaditaan kunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma, joka tulee voimaan elokuussa 2017. Osa suunnitelmasta tehdään yhteistyössä Tampereen seutukunnan kanssa.

Varhaiskasvatuksessa panostetaan arkiliikunnan lisäämiseen. Varhaiskasvatus on mukana valtakunnallisessa Ilo kasvaa liikkuen- hankkeessa.

Vesilahdessa on panostettu voimakkaasti siihen, että oppilas opinpolkunsä eri vaiheissa saisi sitä tukea, jota hänen on todettu tarvitsevan. Koulujen oppilashuoltotyö toimii tehokkaasti ja kunnan toimesta on tarjottu koulujen ja kotien käyttöön aiempaa huomattavasti tehokkaammat oppilashuollon henkilöstöresurssit.

Perusopetuksessa panostetaan kerhotoiminnan kehittämiseen (Jouko-hanke). Joustavan koulupäivän kokeilussa etsitään uusia toimintamalleja kerhotoimintaan osana koulupäivää. Kokeilun valtakunnallisina tavoitteina ovat koulupäivän uudelleen organisoiminen ja toteutustapojen uudistaminen, oppimisympäristöjen muokkaaminen tukemaan harrastustoimintaa sekä oppilaiden hyvinvoinnin, viihtyvyyden ja koulun ilmapiirin parantaminen. Vesilahti on yksi pilottikunnista Joustava koulupäivä – hankkeessa.

Kaikissa alakouluissa on laadittu liikunnallistamisohjelma, joka on nivottu koulujen toimintasuunnitelmiin.

Vesilahdessa myös seurakunta ja monet yhdistykset järjestävät lapsille, lapsiperheille ja varhaisnuorille kerhoja yms. toimintaa.

Liikuntatoimi korostaa strategiansa mukaisesti liikunnan merkitystä kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämässä, pääpaino lasten ja nuorten liikunnassa. Nuoriso-ohjaajat järjestävät koululla sporttivalikkätöimintää ja koulun jälkeen kuntosaliohjausta nuorille. Uusia liikuntapaikkoja tehtäessä on huomioitu omaehtoinen liikkuminen ja matalankynnyksen liikuntapaikkarakentaminen.

Käsityökoulu Näpsä on jatkanut toimintaansa entiseen tapaan. Erityisesti ryijyperinteeseen liittyvä käsityökoulun toteuttama työ on kunnan imagoon vahvasti liittyvää toimintaa.

Pirkan opiston verkostoyhteistyönä toteutetaan musiikin taiteen perusopetusta.

Paketti 4: Nuoret ja nuoret aikuiset

Nuorisotoimen toimintasuunnitelma 2015–2018 valmistui keväällä 2015, suunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet pohjautuvat valtakunnallisen lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisojhelman sekä Tampereen kaupunkiseudun nuorisotyöohjelman yhteisiin painopisteisiin. Näitä painopisteitä ovat kasvatuksellisuus, aktiivinen kansalaisuus, ennaltaehkäisevä työ ja yhdenvertaisuus.

Nuorten osuus Vesilahden väestöstä on valtakunnallisestikin suuri, alle 29 vuotiaita 34 % kunnan väestöstä. Nuorisotyöllä halutaan edistää nuorten hyvinvointia, tasapainoista kehittymistä ja sosiaalista vahvistumista. Nuorisotoiminnan kohderyhmänä ovat lapset ja nuoret 3.-luokkalaisista eteenpäin. Nuorisotyön tavoitteena on luoda edellytyksiä nuorten omalle toiminnalle ja edistää osallisuutta.

Kahden viime vuoden aikana nuorisotoimen yksi tärkeimmistä kehittämiskohteesta on ollut koulunuorisotyö, jonka tavoitteena on edistää yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutusta kouluympäristössä. Vesilahdessa tehdään yhteistyötä koulun ja nuorisotoimen välillä ryhmäyttämisen sekä kerho-, pienryhmä- ja välituntitoiminnan muodoissa. Lisäksi seiskaluokille on nimetty oma kumminuorisotyöntekijä, jonka kanssa on järjestetty erilaisia teematunteja ja ryhmäytymistapahtumia. Kouluilla tiedotetaan myös nuorisotoimen muista tapahtumista ja toiminnoista. Pääkohderyhmänä koulu yhteistyössä ovat yläkouluikäiset nuoret. Kouluympäristössä ja kouluajana on mahdollisuus tavoittaa myös niitä nuoria, jotka eivät vapaa-ajallaan osallistu nuorisotyön toimintoihin.

Nuorisotilatoiminta huomio ja tukee nuorten vapaa-ajan viettoa. Tilatoiminta on avointa toimintaa, jonka lähtökohtia ovat yhdessä tekeminen ja kokeminen sekä yhteisöllisyyden edistäminen. Nuoret voivat osallistua myös nuorisotilan toiminnan suunnitteluun. Lisäksi vuosittain järjestetään erilaisia teematapahtumia kuten kesäleiritoimintaa ja kesällä 2015 kokeiltiin uutena myös avoimia teemapajoja, jotka mahdollistivat nuorille ohjattua vapaa-ajan viettoa myös koulujen loma-aikoina. Talvi- ja syyslomillekin on ollut omat loma-ajan aktiviteetit, kuten yöpymiset nuorisotilalla. Marraskuussa puolestaan vietetään Pirkanmaan nuorten kulttuuriviikkoja, jolloin nuorilla on mahdollisuus osallistua kulttuuritapahtumiin ja toteuttaa omia kulttuuritaitojaan.

Vesilahdessa toimii nuorisovaltuusto, jonka tehtävänä on tuoda nuorten ääni kuuluviin, ottaa kantaa ajankohtaisiin asioihin sekä tehdä aloitteita ja kannanottoja. Nuorisovaltuusto on järjestänyt erilaisia nuorten tapahtumia yhteistyössä

muiden kunnan toimijoiden kanssa sekä huomionnut erityisesti nuoria koskevia asioita. Nuorisovaltuuston edustajilla on lautakunnissa, jaostoissa ja kunnanvaltuustossa läsnäolo- ja puheoikeus.

Vuonna 2015 Vesilahden alle 25 -vuotiaiden nuorisotyöttömien kuukausikeskiarvo oli 19 nuorta (vuonna 2014, 11 nuorta). Joulukuussa 2016 alle 25-vuotiaita nuorisotyöttömiä oli 33. Nuorisotakuun toteutumiseen tähtääviä työmuotoja Vesilahden kunnassa ovat olleet nuorisolain mukaiset etsivä nuorisotyö, nuorten starttipajatoiminta sekä monialainen yhteistyö. Etsivää nuorisotyötä on tehty Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä vuosittaisella erityisavustuksella 1.7.2012 lähtien. Etsivä nuorisotyö perustuu nuorisolain määrittelemään tehtävään tavoittaa ja auttaa tukea tarvitsevia nuoria oikeiden palveluiden piiriin. Lempäälän kunnan kanssa yhteistyössä lokakuussa 2013 aloitetussa nuorten starttipajatoiminnassa on varattuna yksi paikka vesilahtelaisille nuorille. Kunnassa toimii myös vuoden 2013 alussa perustettu nuorisolain mukainen moniammatillinen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto.

Paketti 5: Työkäiset

Kunnan yhtenä painopistealueena on tieyhteyksien kehittäminen, sähköisten asiointiyhteyksien kehittäminen kunnan alueella, kilpailukykyisten yritysalueiden ja yritystonttien suunnittelu, yrityshankkeiden tukeminen, työpaikkojen lisääminen kunnassa ja paikallinen omaehtoinen kehittämistyö sekä paikallinen sidosryhmäyhteistyö.

Vesilahdessa on vertailukuntiin nähden enemmän mielenterveysperustaisesti sairauspäivärahaa saavia kuntalaisia. Avohuollon mielenterveyspalveluja pyritään edelleen kehittämään. Avohuollon mielenterveyspalvelut tarjoavat mielenterveyskuntoutujille tehostettua palveluasumista (erilaisia yksilöllisiä ratkaisuja, ostopalvelua) ja kuntouttavaa ryhmätoimintaa Lempäälän Ehtookodon Kunnarissa. Lisäksi on pyritty kehittämään sosiaali- ja terveystoimen välistä yhteistyötä avohuollon mielenterveyspalvelujen järjestämiseksi.

Vesilahdessa on kiinnitetty huomiota vaikeasti työllistyviin kuntalaisiin. Vesilahdessa on vakainainen työllisyyskoordinaattorin virka. Hänen vastuullaan on kuntouttavan työtoiminnan, pitkäaikaistyöttömien palkkatukitöiden, työkokeilujen koordinointi ja kehittäminen sekä kunnan TYP-työntekijänä toimiminen. Lisäksi mm. yhteistyö asiakkaiden, Te- hallinnon ja kunnan eri hallintokuntienvälillä, yhdistysten sekä kuntouttavan työtoiminnan ohjaus.

Kuntouttavaa työtoimintaa lisättiin kunnan eri toimialoilla, yhdistyksissä ja seurakunnassa työmarkkinatuen kuntaosuuksien ja toimeentulotukimenojen kasvun hillitsemiseksi. Työmarkkinatuen kuntaosuudet pysyivät edellisen vuoden tasolla, vaikka työttömyys kääntyi Vesilahdessakin nousuun.

Paketti 6: Ikäihmiset

Vanhusten palveluita koskeva lakimuutos astui voimaan 1.7.2013. Lain sisältö korostaa ikääntyneen väestön osallistumista päätöksen tekoon ja iäkkäiden henkilöiden osallisuutta omien palvelujensa suunnitteluun ja arviointiin. Yhteistoiminta-alueella täytettiin lain velvoitteet. Vanhus- ja eläkeläisneuvostojen toiminnan uudelleen tarkastelu aloitettiin vuonna 2013. Vanhusten palvelujen odotusaikojen seuranta kehitettiin niin, että odotusajat voidaan julkaista puolivuositain.

Yhteistoiminta – alueen toimintatapoja selkiytettiin laatimalla yhtenäiset palvelujen myöntämisperusteet kotihoitoon ja ympärivuorokautisiin hoivapalveluihin. Myös asiakasmaksujen määräytymisen perusteet yhtenäistettiin.

Vanhusten palvelujen toimintaa ohjaa Pirkkalan kunnan ikäohjelma, vanhuspalvelulaki ja valtakunnallinenlaatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi. Valtakunnallisesta RAI - vertaisarviointijärjestelmästä saatavia tietoja hyödynnetään palvelujen suunnittelussa ja toteutuksessa.

75-vuotiaille kohdennettujen hyvinvointia tukevien kotikäyntien painopisteenä oli ennakoiva palveluohjaus. Vapaaehtoisen käynnin otti vastaan Vesilahdessa vain 2 henkilöä. Palvelun kohdentumista ja sisältöä on kehitetty vuonna 2015.

Muistikuntoutuspalvelut laajenivat vuonna 2013 koskemaan myös Vesilahden asukkaita. Palvelu järjestetään lähipalveluna Vesilahdessa.

Ikääntyvien asiakaslähtöisten palveluiden kehittämistä jatkettiin yhteistyössä seniorifoorumin kanssa. Seniorifoorumi osallistuu aktiivisesti mm. ikäohjelman päivittämiseen, ikääntyneen palveluoppaan valmisteluun sekä erilaisten yleisötilaisuuksien järjestämiseen.

Vesilahdessa veteraanitunnuksen omaavat saavat ilmaisen ruokailun kotiinsa, mutta sotaveteraanien ja sotainvalidien puoliset ja lesket maksavat ruuasta omavastuuosuuden.

Vesilahdella vanhusten palveluissa toteutettiin asiakastyytyväisyyskysely vuonna 2013 ensimmäistä kertaa. Tulosten on huomioitu soveltuvin osin vuoden 2015 talousarviovalmistelussa.

Senioritoimintaan satsattiin erityisesti vanhusten viikolla, jolloin järjestettiin SenioriGO! tapahtuma ja ikäihmiselle oli paljon erilaisia tapahtumia eri puolella kuntaa.

Vahvuudet ja kehittämiskohteet

Vahvuudet

- Kunnan huoltosuhte ja ikärakenne ovat hyvät
- Kunnassa panostetaan kuntalaisten ja varsinkin nuorten osallistumismahdollisuuksien kehittämiseen
- Varhaiskasvatuksessa panostetaan varhaiseen puuttumiseen ja tukitoimiin ryhdytään mahdollisimman pian huolen tullessa esiin
- Oppilashuollon palveluihin on panostettu
- Muistisairauksien varhaiseen toteamiseen on panostettu
- Terveyspalveluissa panostetaan perusterveydenhuoltoon ja sairauksien nopeaan hoitoon
- Liikunnan lisäämiseen on panostettu varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa sekä liikuntapaikkojen rakentamisella mm. frisbeegolf-rata, skeittiparkki.

Kehittämiskohteet

- Väestön omaehtoisen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Palveluiden painottamien ehkäiseviin ja kotona asumista tukeviin palveluihin
- Kuntatalouden haasteet aiheuttavat palveluiden priorisointia
- Vanhemmuuden vahvistaminen sekä lapsiperheiden hyvinvoinnin tukeminen
- Lasten ja nuorten hyvinvointia kehitetään yhteistyössä kunnan, Pirkkalan yhteistoiminta-alueen, seurakunnan sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Vuoden 2016 raportointi hyvinvoinnin edistämisen tavoitteista

1) Painopistealue ja kehittämiskohteet			
Vaikeasti työllistyvien ohjaus ja aktivointi			
Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Toteutuneen arviointi
Aktivoivien toimintatapojen vakiinnuttaminen ja vahvistaminen	Kuntouttavan työtoiminnan kehittäminen, Työpajatoiminta	Poikkihallinnollinen yhteistyö kunnan eri vastuualueet ja kolmannen sektorin toimijat	Toteutunut
Syrjäytymisen ehkäisy	Kuntouttavan työtoiminnan ryhmän ohjaus	Kuntoutusohjaaja	Toteutunut

2) Painopistealue ja kehittämiskohteet			
Hyvinvoinnin edistäminen			
Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Toteutuneen arviointi
Terveellisten elintapojen lisääminen ja tukeminen	Alueellisen ravitsemussuunnitelman hyödyntäminen ja käyttöönotto Alueellisen terveystieteiden suunnitelman hyödyntäminen	Poikkitoiminnallinen yhteistyö ja toiminta kunnan eri vastuualueet	Toteutunut mm. varhaiskasvatuksessa perusopetuksessa
Arkiliikunnan lisääminen varhaiskasvatuksessa	Valo-projektiin osallistuminen	varhaiskasvatusyksiköt	Arkiliikuntaa on lisätty esim. ulkoiluhetkien alussa tai lopussa ohjattu liikuntaleikki kaikille lapsille. Sisätiloissa odotteluhetkiä ja istumista tietoisesti vähennetty toiminnan suunnittelun avulla Ilo kasvaa liikkuen - hankkeeseen osallistuminen
Etsivä nuorisotyö ja ohjaus- ja palveluverkosto	Parantaa nuorten mahdollisuutta saada tarvitsemansa julkiset palvelut ja tukea sekä kehittää nuorten sosiaalista vahvistumista	Etsivä nuorityöntekijä nuoriso- ja liikuntatoimi Poikkihallinnollinen yhteistyö	Lempäälän kunnan kanssa yhteistyössä lokakuussa 2013 aloitetussa nuorten starttipajatoiminnassa on varattuna yksi paikka vesilahtelaisille nuorille. Kunnassa toimii myös vuoden 2013 alussa perustettu nuorisolain mukainen moniammatillinen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto.

Vapaaehtoisen liikkumisen lisääminen alakouluissa	Liikunnallistamisohjelman nivominen osaksi alakoulujen toimintasuunnitelmaa	Alakoulujen henkilökunta Poikkihallinnollinen yhteistyö Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa	Liikunnallistamisohjelma on tehty kaikkiin kouluihin. Kirkonkylän koulu on mukana Liikkuva Koulu -ohjelmassa. Välituntitoimintaa on kehitetty mm. yhteistyöllä nuorisotoimen kanssa.
Joustava koulupäivä	Kerhotoiminnan kehittäminen	Kasvatus- ja opetustoimi Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa	Kerhotoimintaa on kehitetty hankerahoituksen turvin. Rahoitus on puolittunut v. 2015 ja tulee loppumaan lähivuosina. Joustava Koulupäivä -rakenne käytössä Narvan ja Kirkonkylän kouluissa.
Ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitäminen	Henkilökohtaisiin hoitosuunnitelmiin liikunnallinen tavoite toimintakyvyn ylläpitämiseksi	Sosiaali – ja terveystoimi	Toteutunut Vanhuspalveluiden asiakkaille laaditaan toimintakykyä ylläpitävä hoitosuunnitelma Rai-toimintakykyarvion ja hoitoneuvottelun perusteella ja se tarkistetaan vähintään puolivuositain.

3) Painopistealue ja kehittämiskohteet			
Henkinen hyvinvointi			
Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Toteutuneen arviointi
Mielenterveyspalveluiden kehittäminen	Avohuollon mielenterveyspalveluiden kehittäminen	sosiaali- ja terveystoimi	Avohuollon mielen-terveyspalvelut tarjoavat mielenterveyskuntoutujille -tehostettua palvelu-asumista - kuntouttava ryhmätoiminta Lempäälän Ehtookodon Kunnarissa . Lisäksi on pyritty kehittämään sosiaali- ja terveystoimen välistä yhteistyötä
Ikäihmisten asuminen	Kotona asumisen tukemista tehostetaan Lisätään tehostettua palveluasumista	sosiaalitoimi	Toteutunut

OSA II TULEVAN SUUNNITTELU

2. Kuntastrategian painotukset ja linjaukset

1. Vesilahden kunnan suhteellinen väestönkasvu on vuonna 2025 samalla tasolla kuin Tampereen kaupunkiseudun muissa kehyskunnissa. Vesilahden kunnan huoltosuhteen ero Pirkanmaan keskitasoon puolittuu vuoteen 2025 mennessä. Vuonna 2015 huoltosuhde koko maassa oli 55,7 %, Pirkanmaalla 57,7 % ja Vesilahdessa 66,4 %. Toimenpide-ehdotukset: maapolitiikka, kaavoitus, elinkeinopolitiikka ja kuntakuva

2. Vesilahden kunnan työpaikkaomavaraisuuden nostaminen 50 % vuoteen 2025 mennessä. Vuonna 2010 työpaikkaomavaraisuus oli Pirkanmaalla 98,6 %, Lempäälässä 69,3 %, Pirkkalassa 65,2 % ja Vesilahdessa 45,1 %.

3. Vesilahden kunnan työttömyys pysyy Pirkanmaan kolmen alhaisimman kunnan joukossa.

Vesilahden työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta lokakuun lopussa 2016 oli 10,5 %, Pirkanmaalla 14,7 % ja koko maassa 12,5 %. Vesilahden lukema on Pirkanmaan toiseksi alhaisin. Toimenpide-ehdotukset: asuntopolitiikka, työpaikkojen luominen

Kunnanvaltuusto on 14.3.2016 § 15 hyväksynyt Vesilahden kunnan kuntastrategian.

Strategiassa määriteltiin myös Vesilahden tulevaisuuskuva ja arvot.

Tulevaisuuskuva

Vesilahti on turvallinen modernin maaseutumainen itsenäinen kunta. Yhteisöllinen ja viihtyisä Vesilahti tarjoaa asukkailleen arjen tärkeimmät peruspalvelut. Kunnassa on hyvä asua, yrittää ja harrastaa. Kaunis ja puhdas luonto peltoineen, metsineen ja vesistöineen on voimavaramme. Vetovoimainen Vesilahti tarjoaa Tampereen kaupunkiseudulla luonnonläheisen vaihtoehdon.

Arvot

- Luonnon ja maaseudun arvostus.
- Elämisen ja asumisen turvallisuus.
- Yhteisöllisyys ja yhteinen vastuu

Kuntastrategian avulla määritellään mihin suuntaan kunta kehittyy ja millaisia toimenpiteitä halutun tulevaisuuden saavuttamiseksi on tehtävä.

3. Hyvinvoinnin edistämistä tukevat ohjelmat ja suunnitelmat

Kuntastrategiaa toteuttavat horisontaaliset toimenpidesuunnitelmat:

- Vesilahden kunnan turvallisuussuunnitelma
- Lempäälän Vesilahden yhteinen maaseudun kehittämisohjelma 2010-2030
- Lastensuojelusuunnitelma (Pirkkalan ja Vesilahden yhteistoiminta-alue)
- Vesilahden kunnan varhaiskasvatussuunnitelma
- Varhaiskasvatuksen turvallisuussuunnitelma
- Perusopetuksen opetussuunnitelma
- Esiopetuksen opetussuunnitelma
- Oppilashuoltosuunnitelma
- Hyvinvointipalvelujen toimintasuunnitelma 2015–2018 (kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimi)
- Ikäihmisten toimintaohjelma (Pirkkalan ja Vesilahden yhteistoiminta-alue)
- Vesilahden kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelma
- Vesilahden kunnan kestävä kehityksen ohjelma
- Vesilahden kunnan ruokapalvelun omavalvontasuunnitelma
- Vesilahden kunnan eri hallintokuntien valmiussuunnitelmat
- Koulujen turvallisuussuunnitelmat
- Koulutoimen Kehittämissuunnitelma KuntaKesu (v. 2016-2018)
- Kotouttamissuunnitelma

4. Suunnitelma hyvinvoinnin edistämisestä 2016 - 2017

Väliraportti suunnitelman toteutumisesta 2016 sekä tavoitteet vuodelle 2017

1) Painopistealue ja kehittämiskohteet			
Vaikeasti työllistyvien ohjaus ja aktivointi			
Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Toteutuneen arviointi
Aktivoivien toimintatapojen vakiinnuttaminen ja vahvistaminen	Kuntouttavan työtoiminnan kehittäminen, Työpajatoiminta	Poikkihallinnollinen yhteistyö kunnan eri vastualueet ja kolmannen sektorin toimijat	
Syrjäytymisen ehkäisy	Kuntouttavan työtoiminnan ryhmän ohjaus	Kuntoutusohjaaja	

2) Painopistealue ja kehittämiskohteet			
Hyvinvoinnin edistäminen			
Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Toteutuneen arviointi
Terveellisten elintapojen lisääminen ja tukeminen	Alueellisen ravitsemussuunnitelman hyödyntäminen ja käyttöönotto	Poikkitoiminnallinen yhteistyö ja toiminta	
Eri ikäryhmien liikunta, terveys- ja hyvinvointi	Terveysliikuntasuunnitelman hyödyntäminen Lasten ja nuorten harrastamisen tukeminen, maksuttomat salivuorot ja seuratuksi	Kunnan eri vastualueet Liikuntatoimi	Toteutui, liikuntatoimen avustuksia sai yhteensä 9 seuraa ja nuorisotoiminnan avustuksia 6 yhdistystä. Seurojen ja yhdistysten alle 18-vuotiaat sekä seniorit saivat maksuttomat liikuntasalivuorot.
	Senioreiden ohjatut kuntosaliryhmät	Liikuntatoimi	Toteutui, ohjattuja kuntosaliryhmiä järjestettiin keväällä ja syksyllä. Yhteensä 4 ryhmää. Lisäksi senioreille oli muuta toimintaa.
	Hyvinvointipäivä nuorille	Liikunta- ja nuorisotoimi	Toteutui. Kahdeksaluokille järjestettiin hyvinvointipäivä yhdessä koulun kanssa.

Seurayhteistyö	Liikunnan palveluketjun kehittäminen, yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa Seurafoorumi 2 x vuosi		Toteutui, terveysliikuntahanke yhdessä Pirkkalan yhteistoiminta-alueen, Lempäälän ja Vesilahden kanssa alkoi syksyllä. Lisäksi poikkihallinnollinen yhteistyö on parantunut ja lisääntynyt. Toteutui, seurafoorumi kokoontui vuoden aikana 2 kertaa.
Arkiliikunnan lisääminen varhaiskasvatuksessa	Valo-projektiin osallistuminen Ilo kasvaa liikkuen- valtakunnalliseen hankkeeseen osallistuminen	varhaiskasvatussyksiköt	Toimintakulttuuri varhaiskasvatuksessa on muuttunut; -vältetään pitkiä paikallaanoloja, liikunnan suositukset huomioidaan toiminnan suunnittelussa (vähintään 3 tuntia liikkumista joka päivä), kannustetaan perheitä liikkuvampaan elämäntapaan, annetaan lapsille mahdollisuus vaikuttaa toiminnan suunnitteluun varhaiskasvatuksessa, vahvistetaan motorisia perustaitoja
Vapaaehtoisen liikkumisen lisääminen kouluissa Joustava koulupäivä	Liikunnallistamisohjelman nivominen osaksi koulujen toimintasuunnitelmaa Kerhotoiminnan kehittäminen Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa	Koulujen henkilökunta Poikkihallinnollinen yhteistyö Kasvatus- ja opetustoimi	

<p>Nuorisotakuu 1)Nuorten kesätyö</p> <p>2) Etsivä nuorisotyö ja ohjaus- ja palveluverkosto</p>	<p>Kunnan kesätyörahatuki yritys-, yhdistys ja järjestötyönantajille 15–18-vuotiaan vesilahtelaisen nuoren kesäaikaiseen työllistämiseen. Tavoitteena työllistää 10 nuorta.</p> <p>Nuorten kesätyöpaja yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa</p> <p>Pienryhmätoiminta yhteistyössä oppilashuollon kanssa. Koulun kanssa tehtävä tiivis yhteistyö.</p> <p>Nuorten yksilöohjaus</p> <p>Nuorten ohjaus- ja palveluverkoston kokoukset</p>	<p>Etsivä nuorityöntekijä</p> <p>Nuoriso- ja liikuntatoimi</p> <p>Poikkihallinnollinen yhteistyö</p>	<p>Kunnan kesätyörahatukea haki ja myönnettiin kahden nuoren työllistämiseen. Kesätyöntekijöitä kunnassa oli yhteensä 20. Sen lisäksi 10 nuorta työllistyi kunnan kesätyökampanjan kautta ulkopuolisille työnantajille ja kuusi nuorta ystävyyskuntaan Saksaan.</p> <p>Toteutui, kahteen kesätyöpajaan osallistui yhteensä 8 nuorta.</p> <p>Toteutui, keväällä ja syksyllä on järjestetty pienryhmät sekä tytöille että pojille. Koulun kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä myös nivelvaiheessa olevien nuorten osalta ja nuorisotoimi on toiminut osana yhteisöllistä oppilashuoltoryhmää.</p> <p>Toteutui, 37 etsivän nuorisotyön asiakasta on saanut yksilöohjausta vuoden 2016 aikana. Sen lisäksi lukuisien muiden nuorten kanssa on käyty yksilöllisiä keskusteluja heidän elämäntilanteestaan erilaisissa yhteyksissä.</p> <p>Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto on kokoontunut vuoden 2016 aikana yhden kerran.</p>
<p>Nuorisovaltuusto Yhteistyö päättäjien kanssa</p>	<p>Päätäjien ja nuorten välisen yhteistyön lisääminen, yhteiset koulutukset ja tapaamiset</p>	<p>Poikkihallinnollinen yhteistyö</p>	<p>Toteutui osittain, nuorisovaltuutetut osallistuivat lautakuntatyöskentelyyn. Nuorten ja päättäjien yhteinen päivä ei toteutunut päättäjien vähäisen osallistujamäärän vuoksi.</p>

Kouluysteistyö	Kummiluokkatoiminta seiskoille ja koulunsa päättämässä olevien nuorten kanssa tehtävä yhteistyö	Nuorisotoimi	Toteutui. Nuorisotoimi osallistui seiskojen ryhmäytymispäivän järjestämiseen, piti kummitunteja sekä kiusaamisen vastaisen tunnin. Etsivä nuorisotyö kävi omon tunneilla kertomassa työstään ja kesätyöpaikoista.
Kulttuurinen yhteistyö	KultTour – viikon tapahtumat ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa.		Toteutui. Marraskuussa järjestettiin nuorille KultTour tapahtumia joita oli mm. Mun Taidetta näyttely yhdessä koulun ja kirjaston kanssa. Lisäksi nuorilla oli viikoittain mahdollisuus osallistua nuorten kulttuuri tapahtumiin ja tehdä itse taidetta.
Osallisuus	Osallisuuden lisääminen perusnuorisotyössä Nuorten osallistuminen nuorisotyön kehittämiseen ja toimintaan.		Toteutui. Nuoria on kuultu ja toiveiden mukaan on järjestetty erilaisia tapahtumia mm. lanit, bänditoimintaa ja nuorten kuntosaliryhmiä. Toteutui. Nuorilla on ollut mahdollisuus kirjata ideoita nuorisotilan ideaseinälle ja niitä on toteutettu mahdollisuuksien mukaan.
Ikäihmisten osallistuminen oman hoidon suunnitteluun	Henkilökohtainen hoito- ja palvelusuunnitelma laaditaan yhdessä asiakkaan kanssa ja siihen kirjataan asiakkaan toiveet hoidosta	Sosiaali – ja terveystoimi	Toteutui Vuoden 2016 hoito- ja palvelusuunnitelmat on päivitetty yhdessä asiakkaan kanssa.

3) Painopistealue ja kehittämiskohde			
Henkinen hyvinvointi			
Tavoitteet	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Toteutuneen arviointi
Mielenterveyspalveluiden kehittäminen	Avohuollon mielenterveyspalveluiden kehittäminen; yhteistyö sosiaali- ja terveystoimen välillä	sosiaali- ja terveystoimi	
Ikäihmisten asuminen	Kotona asumisen tukeminen Lisätään tehostettua palveluasumista	sosiaalitoimi	Kotona asumista on tuettu kotihoitoa vahvistamalla. Kaikki tarvittavat palvelut palveluita tarvitseville on järjestetty joko omana tai ostopalvelutoimintana.
Koulujen turvallisen ja terveellisen kasvu- ja oppimisympäristön toimintakulttuurin vahvistaminen / "Turvallisin mielin" -teema	Opettajien ja ohjaajien koulutus	opetustoimi/oppilashuolto	

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

5. Hyväksyminen osaksi kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmaa

Hyväksytty valtuustossa osaksi kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua.

Kunnanvaltuuston kokouksessa 20.2.2017.